

Missiv

2026-02-12

Diarienummer: 25AFN173

Handläggare:

Göran Herdin
026-17 24 12
goran.herdin@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnd

Svar på initiativärende (M) – Tidig upptäckt av barns behov vid långvarigt försörjningsstöd

Förslag till beslut

Att initiativärendet och dess yrkande skall anses besvarat.

Bakgrund

Moderaterna väckte vid arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens sammanträde 2025-11-26 rubricerat initiativärende med följande yrkande:

- Att uppdra åt Valfärd Gävle att ta fram en rutin för en barnkonsekvensbedömning när ett hushåll haft försörjningsstöd i mer än sex månader, med syfte att systematiskt uppmärksamma barns situation och behov av förebyggande insatser,
- Att Valfärd Gävle får i uppdrag att sammanställa och återföra erfarenheter från barnkonsekvensbedömningarna som underlag för att utveckla kommunens förebyggande stöd till barn och unga.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutade 2025-11-26 att initiativärendet och dess yrkande tas emot och hanteras för beredning.

Sektor Valfärds yttrande efter ärendeberedning

Barnets rättigheter i ärenden om ekonomiskt bistånd

Barns rättigheter beskrivs i barnkonventionen och syftet med denna är att stärka barnets rättigheter genom att tydliggöra att barn är rättighetsbärare. Sedan den 1 januari 2020 är gäller artiklarna 1–42 i barnkonventionen som svensk lag.

Socialstyrelsens handbok beskriver regler för kommunens handläggning av ekonomiskt bistånd och här särskilt när barn är berörda. När barn berörs i en utredning om ekonomiskt bistånd ska socialtjänsten se på situationen ur både de vuxnas och barnens perspektiv. Det gäller både när barnen bor i hushållet men även när föräldrar som inte bor med sina barn ansöker om ekonomiskt bistånd. När beslut berör barn ska hänsyn tas till barnets bästa. Även om en utredning om ekonomiskt bistånd främst har ett vuxenperspektiv behöver handläggaren ta reda på om även barn berörs. Beslut om ekonomiskt bistånd kan beröra barn och unga direkt eller indirekt.

Barnkonventionen definierar vilka rättigheter som alla barn har. Artiklarna handlar om att varje barn har rätt att åtnjuta social trygghet samt den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling. Föräldrar eller andra som är ansvariga för barnet har inom ramen för sin förmåga och sina ekonomiska resurser huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnets utveckling. Konventionsstaterna ska bistå föräldrar och andra som är ansvariga för barnet att genomföra denna rätt och ska vid behov tillhandahålla materiellt bistånd och stödprogram, särskilt i fråga om mat, kläder och bostad. I Sverige uppfylls detta ansvar bl.a. genom kommunens skyldighet att under vissa förutsättningar ge enskilda ekonomiskt bistånd.

I en utredning om ekonomiskt bistånd är barnet som regel inte part utan det är barnets förälder eller föräldrar som ansöker om ekonomiskt bistånd. Inom ekonomiskt bistånd behöver uppgifter om barnets situation vanligtvis inhämtas genom att handläggaren pratar med föräldrarna om barnet. Det kan exempelvis handla om frågor kring barnomsorg, skolgång, fritidsaktiviteter eller om barnet har några särskilda behov. Handläggaren kan även informera om möjligheten att delta i öppna verksamheter som riktar sig till barn, t.ex. öppen förskola eller om möjligheten för barnfamiljer att söka bistånd för ex fritidsaktiviteter som inte kan tillgodoses inom ramen för riksnormen.

Om barn ska involveras i samtal om familjens ekonomi behöver syftet med samtalet vara tydligt. Hur ska handläggaren exempelvis hantera önskemål från barnet? Det är viktigt att beakta att man genom att bjuda in och låta barn komma till tals kan väcka

förhoppningar hos barnet som inte är möjliga att tillgodose. Handläggaren behöver därför i varje enskilt fall fundera på vilken information som är relevant att lämna till barnet och vilka uppgifter som är relevanta att få av barnet.

Gävle kommuns hantering av barnkonsekvenser i ekonomiskt bistånd

Rädda barnen beskriver att 3584 barn i Gävle som lever i ekonomisk utsatthet, de utgör 17,5% av barnen i Gävle. Av dessa 3584 barn lever 873 i familjer som uppbär försörjningsstöd. Det är en minskning från 1470 barn i sådana hushåll i februari 2020 till 873 nu i december 2025. Det är en starkt positiv utveckling som särskilt visar värdet av att föräldrar kommer i egen försörjning. 76%, dvs majoriteten barn i ekonomisk utsatthet utgörs dock av de som lever i hushåll utan ekonomiskt bistånd.

De av riksdagen satta nivåerna i försörjningsstöd (riksnormen) är inte satta utifrån att personer ska leva på detta bistånd under långa perioder. Utifrån samhällsutvecklingen och politiska beslut sker det dock i ökad grad. Kunskapen om svårigheten som barn att leva i hushåll med försörjningsstöd är välbelagd och tydlig.

Arbetsmarknad och stöd i Gävle kommun är de som handlägger ärenden om försörjningsstöd och ger stödinsatser för att vuxna biståndsmottagare ska bli självförsörjande. Arbos genomför i enlighet med lagstiftningen en barnkonsekvensanalys i beslut som påverkar barn. Föräldrar i hushåll med försörjningsstöd ansöker om bistånd en gång i månaden och i beslut månadsvis sker en barnkonsekvensanalys.

Orosanmälan är lagstadgad i Socialtjänstlagen (2025:400) 14 kap. 1 §, som ålägger personal inom skola, förskola och hälso- och sjukvård att genast anmäla till socialnämnden vid misstanke om att ett barn (under 18 år) far illa. Anmälningsplikten är personlig och gäller även om barnet har det bra i övrigt. För det fall att personal inom Arbos uppfattar att det finns misstanke om oro för att barn far illa anmäls detta till Gävle kommuns Mottagningsenhet som utreder anmälan och bedömer om en utredning och insatser ska vidtas eller inte.

Välfärd Gävle bedömer att befintliga arbetssätt på ett tillräckligt sätt tryggar genomförande där barnkonsekvenser löpande månadsvis görs. Vad gäller den samlade kunskapen och analysen av effekterna av påverkan på barn i hushåll med

försörjningsstöd är den redan idag väl känd inom Socialtjänsten och försörjningsstödsverksamheten i Gävle kommun. Förebyggande insatser för barn och unga är ett område där Valfärd Gävle under senaste åren har genomfört och fortsätter göra särskilda satsningar. Det området har även ett stärkt fokus utifrån den nya socialtjänstlagens tydliga fokus på tidiga och förebyggande insatser.

Förslag

Utifrån sektor Valfärds beredning av ärendet, enligt ovanstående, är förslaget att initiativärendet och dess yrkande skall anses besvarat.

Magnus Höjer

Sektorchef

Sektor Valfärd